

PĄCZEK (34) *sb m*

pączek (33), **pęczek** (1); pączek : pęczek *Calep* (9:1).

e jasne.

sg N pączek (14). *pl N pączki* (9). *G pączków* (4); -ów (3), -(o)w (1). *A pączki* (4). *I pączkami* (1). *L pączkach* (2); -ach (1), -(a)ch (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde także XVII – XVIII w.

1. *Dem. od „pęć” ‘zawiązek łodygi, liścia lub kwiatu’; gemma Murm, BartBydż, Mącz, Calag, Cn; oculus Murm, Mymer¹, BartBydż, Mącz, Cn; germen Mącz, Calag, Cn; gemmula Calep, Cn; pampinus Mącz; claviculus Calep (27) : Mymer¹ 20v; Iulus, [...] pączki ná orzechowych drzewách z których fie orzechy zawięzują. Mącz 177c; Oculatio, Odłamánie/ álbo odrzezánie zbytnych látorofli álbo pączków ná winnicách. Mącz 259c; Trigemmis, Gáląská winna o trzech pączkách. Mącz 465a, 103b, 141a, 450a; Calag 460a; Calep 205b, 449b, 915b, [1086]b.*

W połączeniu z przymiotnikiem od nazwy rośliny (1): *Cyma – Pączek kapuśtny, albo ziół infzich, ktore liť rozwiiąia Calep 283a.*

W połączeniu szeregowym (1): *Wciornaftkie te rzeczy ziemne. Też po fobie pokázuią Iż fię ftąd nie co ráduią. Drzewá swoimi pączkami Liťkami/ y też kwiatkami. MWilkHist A3v.*

Fraza: »pączki się pukają (*a. poczynają się pukać*)« (2): *Oculus, Oko. Etiam de arboribus dicitur, Pączki ná drzewiech gdy fie pukáyą z których kwiecie/ á potym owoce bywáyą. Mącz 259b, 143b.*

Zwrot: »pączki (wy)puszczać; pączki się puszcżają« = *gemmare Mącz, Calep; progemmare, repullulascere Calep (5;2): Germen, Płód/ látorośłká/ pączki które fie puřczżáyą od drzewá Mącz 144d, 143b, 345d; Progemmo – Pęski [!] wipuřczżam. Calep 856a, 449b [2 r.], 915b.*

Szeregi: »oczko albo (*aut, vel*) pączek« (3): *Murm 105; Oculus arboris, oczko vel pączek BartBydż 100b, 63b.*

»pączek a (*albo*) soszyk« (2): *Rapunculus, vel rapuncium, Pączki álbo sořzyki/ które fie napřód puřczżáyą po ziemi Mącz 345d, 409d.*

2. *Ciasto o kulistym kształcie; copta, spherica Mącz; globulus, globus, glomus Cn (6) : Spherica, Nieyákíe pączki kołacze plácki álbo ofuřzki okrągłemi gálufzkami z ciáltá nátikáne. Mącz 408a, 64d.*

Przysłowie: *dziecię ma fie v oycá by pączek w máfle GliczKsiąż E4; Iuż iáko pączek w máfle/ w dobrej łlawie pływa. RejWiz 19v; RejZwierz 134v; Tám ftárec miedzy nimi [...] Bárzo z wielkim dořtátkiem ták był náwřzem chowan/ [...] iáko pączek w máfle w rořkořzy pływaiąc. HistLan D3v. [Ogółem 4 r.]*

3. *Plamka, punkcik* (1) : *Hilum – Pączek ow czarnawi ná ftręku grochowim. Calep 482b.*

4. **[Nierozwinięty kwiat:**

Szereg: »pączek a(1)bo pąkowie«: *Druga część w Rożéy. Ieft pączek álbo pąkowie/ póki iefcze nie rořkwitnie kwiat UrzędowHerb 267a (Linde).]*

5. **[Zestawienia w funkcji nazw botanicznych:**

»pęczek brunatny« = *Anemone nemorosa L.; zawilec gajowy: Pęczek brunatny. SienHerb E#v, L#v.*

»pęczek żółty« = *Anemone ranunculoides* L.; *zawilec żółty*, roślina z rodziny jaskrowatych (*Ranunculaceae*): Pęczek żółty *Anemone* 5. Mátt: Waldt grenfyng wildgarben *Gefnerus*. m. 619. *SienHerb* L#v, E#v.]

Synonimy: 1. oczko, kłobuczek, soszyk.

HK